

विहिताः पराः । अतएव तदनादरे दोषाः पाप्मे
 “तप्तचक्राङ्कितं दद्यात्ते भिन्दन्ति मराधमाः । अथलोक्य
 सुखं तेषां आदित्यमवलोकेत्” । अग्निपुराणे च दगरणं
 प्रति कृतपुत्रविप्रवक्ष्यते । “शिवशुद्धिः कृता किंवा प्र-
 तिमायां हरेर्भया । किं भया पथि दृष्टस्य विष्णुभक्तस्य
 कर्हि चित् । तन्मुद्राङ्कितदेहस्य चेतसा नादरः कृतः ।
 तेन कर्मविपाकेन पुत्रयोक्तो भवेद्वयः” । अथ तप्तचक्र-
 धारणमाहात्म्यं शीघ्रं “अथशुचिर्वायनाचारः
 सर्वकर्मवर्जितः । तप्तचक्रचक्राभ्यामङ्कितः पङ्क्ति-
 पावनः” । वाराहे तप्तचक्रधारणप्रसङ्गे “स्वच्छे
 शुभे वापि चक्राङ्को यत्न तिष्ठति । योजनानि तथा
 मीचि नमः कृतं वदन्तरे । । नृणां च “आयुधै-
 र्भक्ष्यैः सर्वैकापितेः स्तुतं यदि । चिह्नप्रेक्ष्यैश्चो यस्तु
 स वाति परमां गतिम्” । पाप्मे च “अग्नि-
 तप्तं पवित्रञ्च धृत्वा तु बाहुभूजयोः । त्यक्त्वा यमपुरं
 चोरं याति विष्णोः परं पदम् । कृतान्ततप्तचक्रेण
 शरीरं यस्य चिह्नितम् । तेन तीर्थानि यज्ञाश्च लभ्यन्ते
 नात्र संशयः । अग्नितप्तेन चक्रेण बाहुभूजो बाहुभू-
 जयोः । अङ्कयित्वा जपमन्त्रं संसारान् मोक्षभागम्भवेत् ।
 अग्नितप्तेन चक्रेण बाहुभूजेषु चाङ्कितः । ते सर्वे
 पापनिर्मुक्ता यान्ति विष्णुः परं पदम्” ।
 किञ्च “अमाकृता महाकामो विष्णुचक्रेण चाङ्कितः ।
 विष्णुचिह्नविहीनास्तु प्राकृताः पतिताः कृताः । इति
 अत्र निषेधवचनं निर्मूलं सङ्गिरनादतम् । समूहं वक्ष्यते
 सम्यग्विध्यभावादिना कृततत्परम् । अथ तद्धारणप्रकारः
 “तप्तचक्रधारणार्थसपकारेण पञ्चभिः । कृष्णमध्यक्षं
 संपूज्य चक्रगङ्गां तथैव तपेत् । तत्र मन्त्रः “उदर्यन् ! नमो
 ऽस्तु पाञ्चजन्य ! नमोऽस्तु ते इति । अग्निमध्यक्षं मूलेन
 कृत्वा चाव्याकुलीः कृती । चक्रगङ्गादीनि यज्ञा-
 लयणी प्रतापयेत् । तप्तचक्रैरथावाह्यं तान्यध्यक्षं
 प्रक्षय्य च । शुभं कृष्णञ्च संवन्द्य भक्त्या विद्यापयेदिदम् ।
 अङ्गिष्ठो भोजनादेव किङ्करः शरणागतः । तप्तचक्र-
 गदादीनि तवाङ्गनीय धारये” इति । अथ चक्रादीनां
 नावाहनादिमन्त्रः । ओं कृती भगवते तासुदेवाय
 निष्ठासितसकलरिपुञ्जनाय भगवद्धारयचक्राङ्गो वृह-
 त्पुण्ड्रविधाय । “एहोहि त्वं वृहत्कार चक्राङ्ग !
 उदर्यन् ! । वक्ष्यमाणं प्रष्टुञ्च पूजाञ्चैव नमो नमः ।
 ओं नमो भगवते पाञ्चजन्याय विष्णुयज्ञाय तमीरधीर-

ध्वन्याकुलीकृतकौरवराजिनीनाथाय तिरसादक्षिणावस्थाय
 त्रिप्रयत्नाय । एहोहि पाञ्चजन्य ! त्वं नारायणकर-
 स्थित ! । यज्ञभागं प्रष्टुञ्च पूजाञ्चैव नमो नमः ।
 ओं रं षं मं नं पाञ्चजन्याय नमः । ओं भगवते
 वृहत्गाय नन्दकाय त्रैलोक्यपवित्राय जविने सकल
 सुरासुरसन्दरीनेलोत्पलाङ्गिताय । एहोहि वृहत्ग-
 रत्न ! त्वं नन्दकाय सुराङ्गित । यज्ञभागं प्रष्टुञ्च
 पूजाञ्चैव नमो नमः । ओं वृहत्गाय नमः । ओं
 नमो भगवत्यै कौमोदक्यै भगवद्भारकवासुदेववाहि-
 ताय । एहोहि त्वं गदे ! देवि ! कौमोदकायुधेश्वरि ! ।
 वक्ष्यमाणं प्रष्टुञ्च पूजाञ्चैव नमोनमः । वराय
 शाङ्गीय नमः । इति । अथ धारणमन्त्रः । उदर्यन् !
 महाध्वान ! सूर्यकोटिसमप्रभ ! । अद्यानामस्य मे नित्यं
 विष्णोर्मागं प्रदर्शय । तथा । पाञ्चजन्य ! निजध्वानध्व-
 जपातकसञ्चय ! । पाहि मां पापिनं चोरं संसारार्थव-
 पातिनम् । इत्युच्चारयन् मन्त्रं दक्षिणादिमन्त्रेण
 तु । मुजयोश्चक्रपूर्वाणि कृष्णमध्यानि धारयेत्
 कलंतादिपरीवारान् निजान् सर्वेषु वैष्णवः । भगव-
 त्पर्ययन् तप्तचक्राभिजाभिरङ्कयेत्” । तथा च वाराहे ।
 “अङ्कये तप्तचक्राद्यैरात्मनोबाहुभूजयोः । कलतापत्य-
 भक्ष्येषु पञ्चादिषु च सम्यगे” “किञ्च आर्यं विधिवत्
 कृत्वा यज्ञायुधविधानतः । तत्तन्मन्त्रेण मन्त्रतः
 प्रतिष्ठाप्य पृथक् पृथक् । ललाटे च गदा धार्यां
 भूमिं चापं शरतथा । नन्दकञ्चैव हनुमध्ये शङ्खचक्रे
 भुजद्वये” । किञ्च । “दक्षिणे तु सुजे विप्रो विष्टवाहै
 उदर्यन्म् । सव्ये च शङ्खं विष्टवादिनि नृणां विदो-
 विदुः” । अथ चक्रादिप्रतिष्ठापनं दृश्यम् । एवमप्रपञ्च-
 रात्रे “श्रीपञ्च” रत्नतं तावत् काञ्चनान्वयेन वा ।
 चक्रं कृत्वा तु मेधावी धारयेत् उविचक्ष्वः इति ।
 एवमेव प्रबोध्यं द्वादश्यां भगवत्परेः । तप्तचक्रां श्रुत्वा
 धार्यां द्वारकायां विशेषतः”
 तद्विषेधकवाक्यानि वैष्णवेतरविषयाणीति वैष्णवा मन्त्रान्ते
 आकाशे स्तुतिस्मृतिविरचिताम् एतत् नास्तुतिर्गति
 विस्तरभयात् तद्विषेधकवाक्यानि नोद्धृतानि ।

तप्तवालुक ५० तप्ता वालुका यत्न नरकभेदे नरकगच्छे दृश्यम् ।
 तप्तसहस्र न० कर्म० अथ सप्त० । तप्ते, रक्षःस्नानभेदे ।
 तप्तरूपक न० नित्यकर्म० शुद्धरजते राजनि० ।
 तप्तसूर्यकुण्ड ५० तप्ता सूर्यः श्रीप्रतिमां यत्न